

לוקוטי ופסקי הלכות "חוקי חיים"

ותלמד
"חוקי חיים"
לעשות רצונך
בלבב שלם

שע"י "חדר הוראה"

שכונת מנחת יצחק פעיה"ק ירושלים תובב"א - בראשות הרב חיים אהרן בלייער שליט"א

דיני

ל"ג בעומר בשעת הסכנה

בקשה:

עקב המצב הנוכחי שאיננו נמצאים
בבתי מדרש, נא לשלוח לכמה
שיותר אנשים כדי שיגיע הלכות אלו
לבתי בני ישראל, לתועלת הציבור,
וכך יש לכם יד בהפצת תורה
ובהלכות נחוצות

אפשר להוריד
גליונות קודמים
[Archives - ארכיון](#)

ליקוטי ופסקי הלכות "חוקי חיים"

ותלמוד
"תקופת חיים"
לעשות רצונך
בלבב שלם

שע"י "חדר הוראה"

שכונת מנחת יצחק פעיה"ק ירושלים תובב"א - בראשות הרב חיים אהרן בליעדר שליט"א

176

דיני ל"ג בעומר ובשעת הסכנה | פרשת אמור תש"פ

נא לא לעיין בגליון
בשעת התפילה
וקריאת התורה

נמצא בגמרא (הבית ישראל), ובזה יזכו למה שאמר רבי שמעון ב"ר בעצמו, כל תלמיד חכם שאומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה, שפתותיו דובבות בקבר (גמ' יבמות דף צ"ט ע"א), ואפשר ללמוד תורת הרשב"י למשך כל השעות שבכל שנה היה לוקח לנסוע למירון ולחזור..

עליה למירון

- א. רגיל לעלות למירון. מי שרגיל לעלות למירון כל שנה בלי יוצא מן הכלל, אין בזה משום נדר במנהג טוב או מנהג לדבר מצוה משום שאין בזה משום מצוה אלא ענין סגולתי, ולכן השנה שאי אפשר לקיים כמנהגו, אינו צריך התרה כשאינו נוסע, וגם משום שהוא למעשה אונס ואינו יכול לקיים כהרגלו.
- א. על טהרת הקודש. למרות כל השתדלות שהעסקנים עושים כל שנה כדי לשמור על גדרי הצניעות ולמנוע תערובות ומכשולות לאלו שנוסעים למירון, בין בדרכי הנסיעה ובין בעליה לקבר הרשב"י, מ"מ הדבר קשה מאד ורבים המכשולות, ולכן השנה, שהקב"ה סיבב שאי אפשר לעלות, צריכים למצוא את האור שבחושך, ולהתמקד על הקדושה הנקיה והטהורה שאפשר להשיג להתקשר להרשב"י בלי צד הטומאה, ומי יודע אם..
- ב. שידור חי. הרשויות וכל מיני ארגונים הבטיחו שיהיה אפשרות לעקוב אחרי ההדלקות במירון ובמקומות אחרים בשידור חי, וצריכים לדעת שאין בזה שום ענין סגולתי או צד של קדושה להשתתף בהדלקה ע"י שידור חי, ואין זה אלא מצד בילוי וסקרנות.
- ג. קוויטל או שמן ע"י שליח. אפשר לשלוח קוויטל ע"י שליח, וכן אפשר לקיים המנהג לשפוך שמן או לשרוף בגד לאלו שנוהגים כן ע"י שליח (ידוע שכמה צדיקים מדורות קודמים שלחו בגד כל שנה ע"י שליח), ולכן כשיש ארגון במירון שאפשר לסמוך עליהם, אפשר לקיים מנהג שפיכת השמן למדורה דרכם.

מנהגי חלאקה

חלאקה

- ד. מנהג אריז"ל לספר הילדים בני שלשה שנים במירון בל"ג בעומר ולהשאיר להם פיאות הראש (שערי תשובה ס"ו תקל"א סק"ב), ואין בזה משום איסור תספורת משום שנקרא 'עשיית פיאות' ולא תספורת, ולכן בין לדעת המחבר ובין לדעת הרמ"א (לקמן אות ל) מותר לעשות חלאקה לילד גם בליל ל"ג בעומר (הגר"ש"א, הלכות חג בחג ספ"ה ע"פ הערה 58, ש"ת אור לציין ח"ג פ"ו תשובה ג), ומ"מ לפני ל"ג בעומר המנהג שלא לעשות חלאקה.
- ט. יש הרבה אנשי ירושלים הנוהגים שתמיד אותם החלאקה לבניהם במירון בל"ג בעומר, דהיינו כל ילד שמתקרב לגיל שלש, כגון שהוא מעל שנתיים וחצי, עושים לו חלאקה באותו שנה, ואם הוא פחות מזה ממתנינים עד שנה הבא, והשנה שא"א לעשותו במירון, אזי כשהילד עדיין לא נתמלא לו ג' שנים שלמים, ידחה עשיית חלאקה מעשייתו בל"ג בעומר, עד שיעבור הזעם ויוכל לעשותו במירון, והוא מאחר שבין כך יש מנהג לא לעשות חלאקה לפני גיל שלש (ש"ת ערוגת הבושם או"ח ס"ו ר"י, ע"י גליון 133) וכך יוכל לעשותו במירון כמנהגו, אבל אם כבר נתמלא לו ג' שנים, יעדיף לעשות חלאקה במקום שנמצא ביום ל"ג בעומר אע"פ שלא יהיה במירון.
- טו. הבטיח לעשותו במירון. מי שפעם התפלל במירון ונושע בן זכר ואמר בשעתו שאם יוולד לו בן זכר יעשה את החלאקה אצל הרשב"י וכוננתו היה ביום ל"ג בעומר כנהוג, והשנה אי אפשר לו לקיים הבטחתו ביום ל"ג בעומר, אזי ימתין מלעשות חלאקה עד שיעבור הזעם ואז יעלה עם בנו למירון ויעשה החלאקה במירון אע"פ שכבר נעשה בן שלש.

עניני ל"ג בעומר

- א. כל שנה מגיעים רבבות אלפי ישראל מכל קצווי תבל ומכל מקום בא"י לציין הק' של הרשב"י הידוע בסגולותיו וקדושתו, והשנה תש"פ, עקב מצב הסכנה השרוי בעולם ובכלל ישראל עקב הירוס מסין, השכל והרשויות אינם מאשרות עליה המונית למירון מקום קבורתו של הרשב"י, אלא נותנים רשות רק לכמה אנשים לעלות ולהופיע בעת ההדלקות המסורתיות.
- ב. להרבה בני אדם יהיה זה קשה לעכל המציאות לחגוג ל"ג בעומר בלי מירון, לכן נביא כאן כמה הלכות וענינים הנוגעים לל"ג בעומר ודרכים להתקשר ליום הגדול מרחוק [יצאנו מגדרנו להביא גם ענינים ולא רק דינים והלכות, כי במצב הנוכחי רבים צריכים להרבה חזיון בהעדר את סגולת עלייה למירון].

להשפיע רפואות

- ג. צדיקים אמרו שבזכות הצדיק המונח במירון, שולח השי"ת רפואה לחולי בני ישראל ורמז לזה, 'כי מלך רופא נאמן ורחמן, ראשי תיבות מר"ן (הגה"צ בעל לחם שלמה משימלויא), וביום הזה נמשך רפואה וארוכה לכל חולי ישראל הנצרכים לישועות ורפואות (צבי לצדיק).
- ד. גם מרחוק. 'ורפאתי גימטריא שמעון בר יוחאי, ומרומז בפסוק, "שלום שלום לרחוק ולקרוב, אמר ה' ורפאתי", שאפילו לאותם שאין להם הזכות והיכולת לעלות למירון בעצם יום הקדוש, יכולים להפיל תחינתם בכל מקום שהם, גם מרחוק, ויכולים להוושע בזכות התנא האלקי (הילולא דרשב"י).

ח"י רוטל

- ה. מנהג ידוע באחד שזקוק לישועה, שיאמר אצל הצינן של הרשב"י, 'אם יפקד פלוני בן פלונית בדבר ישועה ורחמים, הריני מתחייב להעלות בל"ג בעומר שאחר הישועה מידת משקה גדולה, ח"י רוטל [54 ליטר], לאתרא קדישא מירון לחלקם לבאים להתפלל' (טעמי מנהגים).
- ו. צרכי רבים. יסוד הסגולה ניתן לבאר ע"פ הגמ' (שבת דף ל"ג ע"ב) שרבי שמעון בר יוחאי, אחר שיצא מהמערות, אמר, 'היות והתרחשו לי ניסים, אלך ואתקן צרכי רבי', והוא המקור למה שהובא בפוסקים, שאדם שנעשה לו נס יעסוק בצרכי רבים, וכמו שהובא בפוסקים, שכל שנעשה לו נס טוב וראוי לו לתקן איזה צרכי רבים בעיר (מג"א סי' ר"ח סק"ב ומ"ב שם סוף סק"ב).
- ז. נמצא טעם למנהג והסגולה של ח"י רוטל הוא, היות שהרשב"י עצמו הוא המקור לדבר, שאחרי שרואים ישועה ונס, יעלו ויעשו צרכי רבים ליד קברו ביומא דהילולא ובאתרא דמר, אתרא קדישא מירון, ומה נכון ומתאים יותר מלחלק משקה להשקות את הצמאים בשעה שרבבות אלפי ישראל עולים למירון בל"ג בעומר.
- ח. הבטיח ח"י רוטל בשנה שעברה. אם היה צריך לישועה לפני שנה והבטיח אז שאם ייוושע, יחלק ח"י רוטל משקה בשנה הבא אצל הרשב"י, והשנה א"א לעלות מירונה, יחלק ביום ל"ג בעומר לבני אדם הנמצאים במקום שנמצא, כגון שיחלק בקבוקי שתיה לעוברים ברחוב שיכולים לקחת איתם, ויאמר שהוא בזכות התנא הרשב"י, ובזה יתקיים נדרו, שעיקר הוא לעשות צרכי רבים ולהנות בני אדם ואפשר לעשותו בכל מקום שהוא, ואינו צריך להמתין לשנה הבא לחלקו דוקא במירון.

ללמוד תורת רשב"י

- ט. אלו שרוצים להתחבר לקדושת הרשב"י עת ששוהים רחוק ממירון, שילמדו תורת הרשב"י, בתורת הנסתר מספרי זוהר או תיקוני זוהר וכדומה, וכך ישפיע עליהם אורות הרשב"י, וגם לא לשכוח שהרשב"י גם

טעמי המנהג

- ז. ביום ל"ג בעומר מרבים בנרות, ומדליקים מדורות ואבוקות של אש לכבוד הרשב"י, ונאמרו בזה דברים נשגבים בפרט ליודעי סוד, ונביא כאן כמה מהטעמים הפשוטים שנאמרו בזה.
- יח. משום שיום גדול זה הוא יום הסתלקותו של התנא האלקי רשב"י ונתמלא כל הבית אור, ואש היה מסובב מסביב לכל הבית בשעה שגילה את סודות התורה שהוא האדרא זוטא, ולא היו יכולים להכנס לביתו כי היתה אש סביב לכל הבית, ולכן מדליקים מדורות גדולות כנגד האור הגדול שהרשב"י חידש וגילה באותו יום, והם כמו נר נשמה גדול.
- יט. זכר למשאות שהיו מדליקים כדי להודיע על קידוש החודש, והרומאים אסרו עליהם לעשות כן, לכן היו המדורות סמל לנס של המרד, ולכן בהילולא דרשב"י שהיה המורד הגדול ברומאים, מדליקים מדורות על קברו, ובשאר מקומות (זו המנהגים עמ' ק"ה), ואולי משום זה היה המנהג גם להדליק באותו שעה מדורות בעיר צפת כמו שהובא עדותם של מנהג קדום, כדי שיראו מדורות ממקום למקום כמו שהיה בזמן קידוש החודש.
- כ. עוד טעם לפי שבעת השבועות של ספירת העומר הם כנגד שבעה קולות שבתהילים (פרק כ"ט), "הבו לה' בני אלים", והשבוע החמישי היו כנגד "קול ה' חוצב להבות אש", על כן מרבים אור בל"ג בעומר שהוא השבוע החמישי ויום החמישי, הוד שבהוד (טעמי המנהגים אות תר"ז).

מקומות שנהגו המנהג

- כא. במירון. מנהג קדום לעשות הדלקה במירון על ציינו הקדוש של הרשב"י, וגדול המעמד בבחינת וגילו ברעדה, הרגשים של יום הכיפורים בפנים במערה, ושמחת התורה בחוץ בריקודים ובמחולות (הרה"ק מרוזין).
- כב. בשאר מקומות. לא על קברו לבד נוהגים בהדלקת מדורות אלא גם בכל המקומות ובתי מדרשות בא"י מנהג ותיק הוא לעשות הדלקה גדולה ולהרבות בנרות לכבודו של רשב"י (לוח א"י), ומשם הורחב מנהג זה אף לחוץ לארץ (משמרת שלום ס' ל"ח אות א', בני יששכר אייר מאמר ג' אות ג').

השנה תש"פ

- כג. סכנה גדולה לעשות מדורה. השנה שהסכנה מרחפת ברחבי העולם ויש סכנה של ממש להתקהל כמה אנשים יחד, אסור באיסור גמור להדליק מדורה באופן הרגיל ברחובות העיר, משום שעל ידי זה בודאי יביא להתקהלות סביב המדורה, וא"א בשום אופן להיזהר ולעמוד על זה שהמתאספים יעמדו בשמירת המרחק הראוי אחד מהשני כראוי [פוק חזי מאי עמא דבר...].
- כד. אשו משום חצו. האחריות של ההיזק והתפשטות של החולי שיכול ח"ו לצאת מההתקהלות סביב מדורה הוא על המדליק ועל המארגנים, ואין המדליק יכול לבוא בטענות שהוא רק הדליק המדורה ולא באשמתו שבאו אחרים לרקוד ולהתקהל סביב המדורה שלו, שהרי הוא הגורם לזה וגם לגרום היזק לאחר אסור [לזה כ"ע מודים שמנין המרפסות מצטרפים...].
- כה. כדאי רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק. ח"ו לבוא עם טיעון צדיקי שכדאי רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק (גמ' ברכות דף ט' ע"ב), ולא יצא שום תקלה במדורה הנעשה לכבודו, שהרי אנו עומדים בשעת הסכנה, ואף רבי שמעון עצמו ברח והסתיר עצמו במערה בשעת הסכנה ונהג בזהירות, ואז זכה לסתרי התורה רזי דרוזין, אלא נתפלל להקב"ה שבזכות התנא האלקי, נצא כבר משעת הדחק בדוחקא גדולתא שאנו נמצאים בו, ומהגלות המר והנמרה.

המעשה אשר יעשו

- כו. נר נשמה. עקב המצב הנוכחי, כדי לקיים מנהג הדקלה השנה, כל אחד יכול להדליק נר נשמה בביתו לכבוד הרשב"י, ואם רוצה יכול להדליקו בליווי תזמורת וניגוני דביקות וריקודים עם בני משפחתו ולשיר "לכבוד התנא... לפני הדלקה. ורמז להדלקה מתוך שירה, "הללו שמו במחול" ר"ת שמעון בן יוחאי, "בתוף וכינור יזמרו לו" רמז להילולא קדישא, "כי רוצה ה' בעמי יפאר עוניהם בישועה" דבזכות יבוא הגואל.
- כז. נר של שמן. אם רוצה להדיר יותר, יכול להדליק נר של שמן כדי לקיים המנהג עם שמן דוקא, כמו שמזמרים 'שמן ששון מחברך', ושמן משחת קודש'.
- כח. מדורה קטנה שבקטנה. אם יש לו שטח גדול פתוח כגון בחצרו, ורוצה דוקא לעשות מדורה, יכול לעשות מדורה קטנה ע"י שיקח קופסת שימורים ריקה כגון מחמוצים, הכי קטן שיש, ולמלאותו עד שליש ממנו עם צמר גפן [cotton wool] ולשפוך בתוכו קצת שמן ולשים אותו על תבנית אלומיניום גדול חד פעמי, ולהדליקו, כך גם יקיים ענין של מדורה, אמנם יחוייב לעמוד שם כל זמן שהוא דלוק ולשמרו שח"ו לא יגרום דליקה או היזק, ולהרחיק בני אדם וילדיו ממנו, ואם ירצה לעזוב את המקום, צריך לכבותו עם מים עד שנכבה לגמרי.
- כט. מדורה גדולה. הרואה מדורה גדולה ברחובות העיר או בחצר ויש התקהלות גדולה סביב המדורה, יכול, וחייב לקרוא למכבי אש שיבואו לכבות האש.

תספורת

ל. לדעת המחבר אין להסתפר עד יום ל"ד בבוקר (שו"ע ס' תצ"ג ס"ב) מהנץ החמה (מ"ב סק"ו), ולדעת הרמ"א מותר להסתפר כבר ביום ל"ג בבוקר, אבל לא בליל ל"ג (רמ"א שם), ומ"מ יש אחרונים שס"ל שמותר להסתפר גם בליל ל"ג בעומר (א"ר סק"ח הובא במ"ב סק"א, שערי תשובה סק"ה), ולפי מנהג ארז"ל אין להסתפר כלל עד לפני חג השבועות (גליון ח"ח 90 אות י"ח).

מתי הותר שמיעת כלי זמר

- לא. לדעת המחבר, מותר לשמוע כלי זמר רק מיום ל"ד בבוקר כדין תספורת, ולדעת הרמ"א מותר רק ביום ל"ג בבוקר, אבל בליל ל"ג בעומר אסור לשמוע כלי זמר או מוזיקה (שו"ת שבט הלוי ח"ח ס' קס"ח אות ה').
- לב. לכבוד הרשב"י. מכל מקום בא"י נהגו להקל ולזמר בכלי שיר גם בלילה כשנעשה לכבוד הילולת הרשב"י (חוט שני שבת ח"ד עמ' ש"פ) כגון כשהוא ליד מדורת אש שהדליקו לכבוד הרשב"י, וכן נוהגין, ולכן גם בכל מקום שעושים איזה הדלקה לכבוד הרשב"י מותר לזמר ולשמוע מוזיקה, אבל סתם מוזיקה כשלא קשור למדורת רשב"י אסור עד הבוקר כנ"ל.
- לג. בדרך למירון. בשנה רגילה כשהמון העם נוסעים למירון יש להיזהר מלשמוע מוזיקה בנסיעה באוטובוס בדרך למירון בליל ל"ג בעומר עד לאחר הנץ החמה שהרי שמיעת המוזיקה סתם לא הותר אלא אחרי נץ החומר בבוקרו של ל"ג בעומר, והמוזיקה בדרך למירון לא נחשב שהוא לכבוד הרשב"י.

נישואין בל"ג בעומר

- לד. לדעת המחבר אין לערוך נישואין עד יום ל"ד בעומר ולא מבערב, כי נישואין ותספורת דין אחד להם (מ"ב סק"ה), ולדעת הרמ"א אין לערוך נישואין אלא ביום ל"ג בעומר, ולא בליל ל"ג, ואפילו המתיר תספורת בליל ל"ג (אות ל') כתב שלא ראה שמקילין בנישואין בליל ל"ג (מ"ב סק"א).
- לה. ועם כל זאת יש מתירים לערוך נישואין בליל ל"ג בעומר אחר צאת הכוכבים, ויש לסמוך ע"ז לעת הצורך (פ"ח ס"ב, שערי תשובה סק"ה, וש"ע הרב ס"ה) כגון שאין להם אולם פנוי אלא בליל ל"ג, ואז מותר גם בכלי שיר וריקודים לכבוד שמחת חתן וכלה, אבל לערוך הנישואין לפני צאת הכוכבים אור לל"ג בעומר לכו"ע אסור.
- לו. סעודה הנמשכת לליל ל"ד. כשעושים חתונה ביום ל"ג, אם מנהגם לנהוג דיני אבילות גם לאחר ל"ג בעומר, לכתחילה יש להקפיד לגמור הסעודה והריקודים קודם ליל ל"ד, ובמקום צורך יש להקל ולהמשיך לתוך הלילה (שו"ת מנחת יצחק ח"ד ס' פ"ד אות א'), ויש שמתירים לכתחילה לערוך הסעודה וריקודים בלילה, כל זמן שהחופה היתה ביום (שו"ת אג"מ אה"ע"ז ח"א ס' צ"ז, חוט שני שבת ח"ד עמ' ש"פ), וכך נוהגים אלו שעושים חתונה בל"ג בעומר.
- לז. הנהגים איסור מהו להשתתף בחתונה. אלה שנוהגים איסור בימים מסוימים של העומר לפי מנהגם, מותר להם להשתתף בחתונה שנערך בהיתר לפי מנהג החתן וכלה, שמכיון שלחתן וכלה מותרין הנישואין, שוב יש מצוה להקראים לשמח חתן וכלה בשמחתם, (שו"ת אג"מ ח"א ס' קנ"ט, הגרש"א, הליכות שלמה ניסן פ"א ס"ט, הגריש"א, הלכות חג בחג ספה"ע פ"ז הערה 91), וכן נוהגים.

- לח. אמנם י"א שראוי להחמיר, רק ללכת לאחל מזל טוב אבל לא להשתתף בריקודים ובסעודה (הגר"ש וואזנר, קובץ מבית לוי).
- לט. לאחר ל"ג בעומר. בשנה זו הרבה חתונות נדחו מפני מצב השעה. חתונה שהיה אמור להיות עד היום ונדחתה, יכולה להתקיים בל"ג בעומר וגם בימים שלאחריו, עם שמירת על ההנחיות של הרופאים, אע"פ שבדרך כלל מנהגו היה לא לערוך חתונה עד לפי שבועות ממש, והוא מאחר שמעיקר הדין מותר ורק יש שנהגו באיסור, אין לדחות חתונה יותר רק משום מנהג. ועוד טעמים.

לתרומות

דרך הטלפון:
03-7630585
קוד שלוחה 1498

חוקי חיים

**"תורתו מגן לנו
היא מאירת עינינו
הוא ימליץ טוב בעדינו
אדוננו בר יוחאי"**

גליון זה נתרם לע"נ האשה החשובה החסודה והצדקנית
מרת **רחל בלייער** ע"ה ב"ר יהודה גאנז ע"ה
נלב"ע י"ב אייר תשנ"ב - תנצב"ה
הונצח ע"י בנה הר"ח יהושע שמואל בלייער הי"ו